5. Mezinárodní konference Profesní komory požární ochrany Požární ochrana hmotného kulturního dědictví

pplk. Ing. Vladimír Machander, Ministerstvo vnitra – generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR

Ve dnech 8. – 9. června 2011 proběhla v Českém Krumlově 5. mezinárodní konference „Požární ochrana hmotného kulturního dědictví“. Jejím hlavním cílem bylo nalézt řešení a kompromisy v přístupech při zajištění ochrany památkových objektů před požáry a snížit vznik nenahraditelných ztrát kulturního dědictví.

Konference byla pořádána Profesní komorou požární ochrany (dále jen „PKPO“) ve spolupráci s Národním památkovým ústavem (dále jen „NPÚ“) a Hasičským záchranným sborem ČR (dále jen „HZS ČR“). Záštitu nad jejím konáním převzal ministr vnitra ČR Jan Kubice a ministr kultury ČR Jiří Besser.

Konference se účastnilo více jak dvě stě účastníků z řad hasičů, výrobců a dodavatelů požárně bezpečnostního zařízení a věcných prostředků požární ochrany, projektantů a vlastníků a správců památkových objektů. Mezi nimi byla řada odborníků na danou problematiku z osmi evropských zemí, např. Ingvan Maxwell ze Skotska a profesor Vincenzo Nuzzolese z Polytechnické univerzity v Bari v Itálii. Přítomni byli také prezidenti profesních komor požární ochrany zemí Visegrádské čtyřky.

Konferenci zahájili a úvodem přednesli své příspěvky nejvyšší zástupci pořádajících organizací. Za PKPO František Krégl, prezident PKPO, za NPÚ Ing. arch. Naďa Goryczková, generální ředitelka NPÚ v zastoupení Ing. Petra Svobody, náměstka GŘ pro správu památkových objektů a genmjr. Ing. Miroslav Štěpán za HZS ČR. Ve svých příspěvcích zdůraznili potřebu ochrany památkových objektů - nenahraditelného národního kulturního dědictví a nutnost kompromisního přístupu všech zúčastněných stran.

Následovaly bloky odborných přednášek jednotlivých přednášejících:

Eva Polatová, Ing. arch. Ondřej Šefců
Specifické podmínky instalace technologií požární ochrany v památkových objektech

plk. Ing. Rudolf Kaiser
Vývoj legislativy a standardů ve vztahu k ochraně kulturních památek

plk. Ing. Jiří Pokorný, Ph. D.
Využití metod požárního inženýrství ve vztahu k ochraně kulturních památek

Ing. Jaroslav Dufek
Aktivní prvky pro požární ochranu kulturních památek

prof. Ing. František Wald, CSc.
Evropský network COST C17- Ztráty požáry historických budov

Ingvan Maxwell
The Evolution of the Scottish Historic Buildings National Fire Database

prof. Ing. Jiří Zelinger, DrSc.
Průzkum požárního rizika objektů v péči Národního památkového ústavu

prof. Vincenzo Nuzzolese
Fire safety engineering and fire protection of structural heritage

Col. György Heizler
Protection of historic buildings from the negative effects of smoke and fire

Leon Pajek
Preparation of CFPA-E guideline fire protection of historic buildings CFPA-E Guidelines Comission

Přednášky obecně obsahovaly témata zaměřená na analýzu rizik památkových objektů z hlediska vzniku požáru, jeho šíření a vzniku ztrát na životech a zdraví osob zvířat a vzniku škod. Dále se zaměřily i na rozbor legislativní úpravy v oblasti ochrany památkových objektů. Z hlediska samotné ochrany byla témata zaměřena na požárně bezpečnostní zařízení, zejména s ohledem na vhodný výběr zařízení pro včasné zjištění požáru, stabilních hasicích zařízení a hasiv. Obecně bylo vyhodnoceno, že památkové objekty jsou ohroženy požárem ve větší míře než novostavby. Provádění instalací elektrické požární signalizace, stabilních hasicích zařízení a dalších prvků požární ochrany je v těchto stavbách obtížné a je proto nutné hledat různé kompromisní přístupy a nelze striktně uplatňovat požadavky stávajících právních předpisů a technických norem z oblasti požární bezpečnosti. Kompromisní přístup je nutný i ze strany pracovníků památkové péče, novátorských přístupů výrobců a odpovědného přístupu správců a vlastníků památkových objektů. Při dobré spolupráci je však vždy možné najít optimální řešení a účinně tak přispět k ochraně lidských životů a nenahraditelných hodnot hmotného kulturního dědictví.

Kladně byla hodnocena „Dohoda o spolupráci mezi HZS ČR a NPÚ" ze dne 8. srpna 2010. V dané souvislosti byl jako významný vyhodnocen průzkum památkových objektů ve správě NPÚ, který probíhal ve spolupráci zástupců NPÚ, HZS ČR a odborníka v dané oblasti prof. Ing. Jiřího Zelingera, DrSc. Dosud provedenou prohlídkou památkových objektů byl získán přehled o stavu požární ochrany, který na základě vyhodnocení dat poslouží jako podklad k vypracování koncepce požární ochrany památkových objektů a s tím souvisejících podmínek pro její realizaci, zejména potřebných finančních prostředků.

<u>Výsledky prohlídek památkových objektů vedly ke stanovení následujících doporučení:</u>
- zpracovat metodiku použití opatření pasivní a aktivní požární ochrany,
- zpracovat metodiku evakuace,
- reagovat na míru požárního rizika provozovaných činností,
- provádět prověřovací cvičení jednotek PO a cvičný požární poplach,
- zpracovat metodiku zaměřenou na specifiké podmínky požární ochrany.

Příspěvky zahraničních přednášejících byly významné zejména z hlediska možného porovnání podmínek ochrany památkových objektů. Na závěr konference proběhla moderovaná diskuze zástupců všech zainteresovaných stran a svými dotazy se zapojila řada účastníků. V rámci diskuze byla řešena řada modelových situací a hledána optimální, vzájemně akceptovatelná řešení. Součástí programu konference byla i ukázka zásahu jednotek požární ochrany na historický objekt Mincovny státního zámku Český Krumlov.

Konference byla přínosem zejména v konkrétním objasnění situace památkových objektů, identifikaci nejčastějších závad a uplatnění možných technických a organizačních opatření k jejich odstranění. Ukázala možnosti aplikace postupů užívaných v zahraničí. Zvlášť významnou byla shoda všech zainteresovaných stran v uvedené oblasti v potřebě hledání

optimálního řešení a přijímání kompromisů, protože s ohledem na maximální zachování původních historických prvků těchto objektů nelze v plném rozsahu aplikovat požadavky současných právních a technických předpisů na úseku požární bezpečnosti a požadavky na památkovou péči.

- Dále ukázala možnosti skloubení moderního protipožárního vybavení s památkovou ochranou historických budov a původních interiérů včetně využití metod požárního inženýrství. Ukázala možná řešení požární bezpečnosti ve specifických podmínkách národních kulturních památek s ohledem na jejich stavební charakter a způsoby jejich využívání. K tomu by měli přispět i výrobci, kteří by měli své výrobky přizpůsobit specifickým potřebám tak, aby nedocházelo příliš k narušení vzhledu historických interiérů a exteriérů.

Z diskusí vyplynula potřeba zlepšit požární ochranu památkově chráněných objektů a minimalizovat tak případné nenahraditelné ztráty kulturního dědictví. Hlavním problémem se však ukazuje být nedostatek finančních prostředků.

Ve spolupráci s PKPO by měly být sledovány nové trendy a vývoj v ochraně kulturních památek ve světě a získané poznatky by měly být uplatňovány prostřednictvím „garantů“ z HZS krajů u památkově chráněných objektů v ČR.